

Citace záznamu

Zuzana Křenková, Zámek Klášterec nad Ohří, Místnost M03, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/912>, vyhledáno 28. 4. 2024.

Zámek Klášterec nad Ohří, Místnost M03

Číslo záznamu: 912

Bližší určení díla: dekorativní štuková výzdoba klenby prostoru jihovýchodního křídla

Památkově chráněno, č. úskp: 42131/5-547

Umístění: vstupní prostor ve středu jihovýchodního křídla (místnost M03)

Datace: kolem roku 1610 (doplňky z 20. století) (?)

Klášterec nad Ohří, zámek, místnost M03 (foto David Svoboda, prosinec 2020).

Anotace

Čtyřkřídlý dvoupodlažní zámek byl vybudován na místě staršího sídla Kryštofem s Fictumem. Stavba, realizovaná od roku 1590, se protáhla až do druhého desetiletí 17. století. V přízemí jihovýchodního křídla zámku byly v rámci poslední etapy výstavby realizovány reprezentační prostory zdobené náročnou štukovou dekorací. Štukatury v sedmi místnostech traktu provedla dílna, která byla činná i na několika jiných stavbách regionu. Doložena je zhruba ve stejné době na další Fictumovské stavbě zámku v Prunéřově a na zámcích ve Vičicích a Ahníkově. Jednotnou dílenskou příslušnost jednoznačně potvrzují formy pro provedení dekorativních, ale i složitých zoomorfních a figurálních štukatur, které se opakují napříč všemi jmenovanými objekty.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Ústecký kraj	Chomutov (okres)	Klášterec nad Ohří	Klášterec nad Ohří
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Chomutovská 1		50.38414928254, 13.173717616949	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
vytlačovaný štuk		monochromie (stávající stav)	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

První panské sídlo na místě dnešního zámku v Klášteřci nad Ohří vzniklo asi mezi rokem 1514, kdy klášterecké zboží získal Volf Dětřich Fictum, a rokem 1538, kterým je datována jeho poslední vůle, v níž odkazuje „dům“ v Klášteřci své manželce Markétě ze Rzávého. Skromný objekt, ze kterého se v dnešní stavbě nejspíše mnoho nezachovalo, byl výrazněji přestavěn po smrti Markéty, kdy se ujali majetku její synové Lev a Opl. Dům byl asi v 60. letech 16. století přeměněn na tvrz, kterou doplnilo opevnění. V této etapě vzniklo asi severozápadní průčelní křídlo stavby, které se napojilo na staré panské stavení na severovýchodě. Stavba byla patrová, její fasády zdobily renesanční sgrafitové rustiky.

Po smrti Lva z Fictumu v roce 1577 tvrz získali jeho mladší synové Kryštof a Bohuslav Felix, kteří se v roce 1590 o majetek podělili. Klášterec získal Kryštof, který okamžitě přistoupil k velké přestavbě sídla. Výstavba proběhla zřejmě ve dvou navazujících etapách (Vlček – Novosadová 1988). Nejprve bylo přestavěno severovýchodní křídlo s věží a snad byla zahájena i výstavba protilehlého jihozápadního křídla. Ta však byla dokončena až v druhé etapě spolu s jihovýchodním traktem obráceným k Ohří. Druhá stavební fáze byla zahájena na počátku 17. století a nejspíše se protáhla až do druhého desetiletí 17. století.

Do roku 1620 se budova rozrostla na čtyřkřídlý dvoupodlažní renesanční zámek. V přízemí posledního budovaného křídla při řece byly v rámci této periody realizovány reprezentační prostory zdobené náročnou štukovou dekorací. Štukatury v objektu realizovala dílna, která byla činná i na několika jiných stavbách regionu. Doložena je zhruba ve stejné době na další Fictumovské stavbě zámku v Pruněřově a na zámcích ve Vičicích a Ahníkově. Jednotnou dílenskou příslušnost jednoznačně potvrzují formy pro provedení dekorativních, ale i složitých zoomorfních a figurálních štukatur, které se opakují napříč všemi jmenovanými objekty.

Po porážce stavovského povstání byl Klášterecký zámek konfiskován a získali jej Thunové. Za Michala Osvalda Thuna po polovině 17. století došlo k významné proměně renesančního sídla ve výstavný barokní zámek s komponovanou zahradou. Stavba znovu výrazně změnila svou podobu po polovině 19. století, kdy byla v exteriéru i interiéru neogoticky upravena. Lze předpokládat, že byly opakovaně opravovány i renesanční štukatury. Doloženy jsou zásahy realizované v roce 1921 a znovu na počátku 50. let 20. století provedené pod dohledem Národní kulturní komise.

Štukový dekor se v interiéru zámku zachoval v sedmi prostorách přízemí jihovýchodního křídla. Křídlo je ve střední části se vstupem dvoutraktové. Na vstupní partii navazují po stranách jednotraktové díly dispozice, nároží křídla jsou pak znovu dvoutraktová.

Vstupní předsíň křídla (v plánu označena M03) má obdélný půdorys. Překlenuta je plochou klenbou s koutovými výsečemi. Hrany výsečí a centrální čtvercové zrcadlo doplňují štuková žebra dekorovaná vejcovcem a perlovcem. Stejný dekor se uplatňuje i na lištách vymezujících centrální čtvercové pole s okosenými rohy, do jehož ploch je vložena květinová kompozice. Patu klenby podpírají konzoly tvořené odstupnými pásky, perlovcovou lištou, a vlysem s konzolkami. Na vstupní a protilehlá stěně jsou pod konzolami osazeny v kartuši půlené znaky rodu Fictumů a Šlíků odkazující na stavebníka a jeho manželku. V rozcích jsou pod konzolami vinné hrozny, na bočních stěnách lví masky mezi festony.

Historické zásahy / opravy

Opravy štukové výzdoby byly realizovány opakovaně. Doloženy jsou zásahy realizované v roce 1921 a znovu na počátku 50. let 20. století.

Literatura

Bedřich Bernau, *Album der Burgen und Schlösser im Königreiche Böhmen I*, Saaz 1881, s. 105–112.

Rudolf Laghammer, *Die Burgen des mittlerten Egerlandes und die Stadt Klösterle*, Klösterle a. E. 1934, s. 61–64.

Eva Šamánková, *Architektura české renesance*, Praha 1961, s. 86.

Emanuel Poche, *Umělecké památky Čech 2, K/O*, Praha 1978, s. 60–61.

Rudolf Anděl, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Severní Čechy*, Praha 1984, s. 199–201.

August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Litoměřicko a Žatecko. XIV*, Praha 2000, s. 67–69.

Zdeněk Vachata, *Klášteřec nad Ohří. Přehled dějin města a okolí*, Klášterec nad Ohří 2015.

Prameny

Pavel Vlček – Olga Novosadová, *Klášteřec nad Ohří, zámek. Stavebně historický průzkum*, SÚRPMO Praha 1988. Uloženo na NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem.

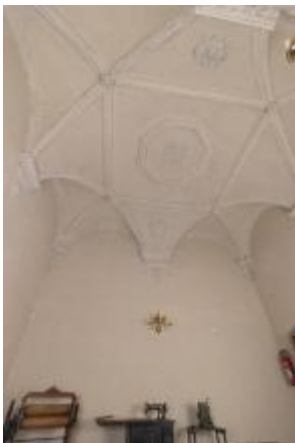
Autoři záznamu

Zuzana Křenková

Datum poslední změny

18.6.2022

Fotodokumentace současného stavu

Klášteřec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Klášteřec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Klášteřec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Klášteřec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštěrec nad Ohří, zámek, místnost M03
(foto David Svoboda, prosinec 2020).